

Αναπτύσσοντας μια κοινωνική επιχείρηση
Σεμινάρια για μέλη ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ
Θεσσαλονίκη, 8, 9, 10 Δεκεμβρίου 2014
Διοργάνωση: Οικολογική Κίνηση Θεσσαλονίκης, Ίδρυμα Χαίνριχ Μπελ Ελλάδας

Σημειώσεις για τη θεματική:

Νομική υπόσταση ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. – Νομικές υποχρεώσεις

• **Φυσικό - Νομικό Πρόσωπο**

Κάθε άνθρωπος θεωρείται φυσικό πρόσωπο που έχει δικαιώματα και γεννά υποχρεώσεις.

Το νομικό πρόσωπο είναι μια ένωση - συνεργασία ανθρώπων ή περιουσίας που δημιουργούνται με κάποιο κοινό σκοπό. Ο σκοπός αυτός μπορεί να είναι επιχειρηματικός ή οικονομικός, κοινής ωφέλειας ή και φιλανθρωπικός. Τα νομικά πρόσωπα αναγνωρίζονται από το νόμο και έχουν δικαιώματα και υποχρεώσεις που απορρέουν από το νόμο που τα αναγνωρίζει.

Τα νομικά πρόσωπα μπορεί να είναι Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου.

Τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου ορίζονται αυστηρά από το νόμο, όχι μόνο ως προς τη λειτουργία τους αλλά και ως προς όλες τις λεπτομέρειες.

Παραδείγματα ΝΠΔΔ είναι όλες οι δημόσιες υπηρεσίες, οι ΟΤΑ και πλήθος άλλων οργανισμών (π.χ. Δικηγορικοί Σύλλογοι, Ιατρικοί Σύλλογοι, νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημόσιου τομέα)

Τα Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου ορίζονται ρητά και περιοριστικά στο Νόμο μπορούν να ιδρυθούν και να αποτελέσουν αυτοτελή υποκείμενα δικαίου

Παραδείγματα νομικών προσώπων είναι

- οι εμπορικές εταιρίες (π.χ. Ομόρρυθμη, Ετερόρρυθμη, Ανώνυμη εταιρία κλπ),
- οι εταιρίες του αστικού κώδικα (π.χ. Αστικές μη Κερδοσκοπικές Εταιρίες)
- ενώσεις προσώπων χωρίς οικονομικό σκοπό (π.χ σωματεία ή σύλλογοι)

Όλες οι γενικές γραμμές που αφορούν τα νομικά πρόσωπα καθορίζονται από τον νόμο ενώ σε λεπτομέρειες επιτρέπεται η παρέμβαση της βούλησης των ανθρώπων που τα απαρτίζουν. Αυτή η βούληση συνήθως αποτυπώνεται στο καταστατικό που ιδρύει το νομικό πρόσωπο.

Για τις Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις ο νόμος που επιτρέπει και καθορίζει τη δημιουργία και τη λειτουργία τους είναι ο 4019/11. Υπάρχουν ήδη νόμοι που τροποποιούν σε λεπτομέρειες τις διατάξεις του 4019/11 και στο μέλλον μπορεί να υπάρξουν και άλλες.

Συμβουλή: διαβάστε τον νόμο 4019/11

• **Ίδρυση νομικών προσώπων**

Βασικά κοινά στοιχεία για όλα τα νομικά πρόσωπα είναι

- 1) ιδρύονται με έγγραφο

2) το όποιο έγγραφο ακολουθεί έναν τύπο δημοσίευσης

3) εκπροσωπείται νόμιμα

4) επίσης εδρεύουν νόμιμα κάπου και έχουν τίτλο (αντί της κατοικίας και του ονόματος για τα φυσικά πρόσωπα)

Το έγγραφο ίδρυσης που στα ΝΠΔΔ είναι ο ιδρυτικός νόμος ενώ για τα ΝΠΙΔ είναι συνήθως το καταστατικό τους.

Το όποιο ιδρυτικό έγγραφο δεν είναι αρκετό από μόνο του γιατί αυτό θα πρέπει να δημοσιευθεί. Ο τύπος της δημοσίευσης συνήθως ορίζεται από τον νόμο. Οι τύποι δημοσίευσης είναι πολύ διαφορετικοί:

- σε ΦΕΚ (Φύλλο της Εφημερίδας της Κυβέρνησης) ισχύει για όλα τα ΝΠΔΔ αλλά και για ΑΕ ή ΕΠΕ

- στο Πρωτοδικείο (για σωματεία και συλλόγους)

- Γενικό Εμπορικό Μητρώο για όλες τις εμπορικές επιχειρήσεις αλλά πρόσφατα και για τις Αστικές μη Κερδοσκοπικές

- στο Γενικό Μητρώο της Κοινωνικής Οικονομίας για τις Κοιν.Σ.Επ.

• **Νόμιμη Εκπροσώπηση (Νόμιμος ή Νομικός Εκπρόσωπος)**

Η νόμιμη εκπροσώπηση είναι ένα τρίτο στοιχείο που ολοκληρώνει την ισχύ του όπου νομικού προσώπου. Η νόμιμη εκπροσώπηση ασκείται από φυσικό πρόσωπο. Το ποιος/α ή ποιοι/ες έχουν δικαίωμα να εκπροσωπήσουν νόμιμα ένα νομικό πρόσωπο αφορά

- στη δέσμευση του νομικού προσώπου έναντι τρίτων

- τις σχέσεις με το δημόσιο

- στην άσκηση οποιοδήποτε έννομου δικαιώματος

Ενδεικτικά παραδείγματα: υπογραφή μισθωτηρίου έδρας, συμβάσεων, επιταγών ή άλλων αξιόγραφων, υπογραφή εντύπων στην εφορία ή σε άλλες δημόσιες υπηρεσίες, υπογραφή σε αναλήψεις ή άλλες τραπεζικές πράξεις, υπογραφή αγωγών, μηνύσεων, ενστάσεων και όποιων πράξεων ενώπιον των δικαστηρίων κλπ.

Στα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου η νόμιμη εκπροσώπηση ορίζεται σύμφωνα με το καταστατικό τους.

Πάντα υπάρχει μια γενική εκπροσώπηση από ένα άτομο πχ πρόεδρος, διαχειριστής/τρια κλπ., ενώ υπάρχει δυνατότητα ανάθεσης αρμοδιοτήτων ή δικαιωμάτων σε κάποιο άλλο πρόσωπο.

Το πως προκύπτουν όλα αυτά είναι επίσης θέμα καταστατικού.

Συνήθως υπάρχει ένα όργανο διοίκησης π.χ. διοικητικό συμβούλιο ή (όπως συμβαίνει στις Κοιν.Σ.Επ.) διοικούσα επιτροπή το οποίο προκύπτει με εκλογές από τη Γενική Συνέλευση και από την συγκρότηση σε σώμα του οργάνου αυτού προκύπτει ο/η πρόεδρος.

Σε πολλές από τις προαναφερθείσες επαφές ή σχέσεις μπορεί να ζητηθούν όλα τα στοιχεία που αποδεικνύουν την σύσταση σας: καταστατικό, βεβαίωση εγγραφής στο Γενικό Μητρώο Κοινωνικής Οικονομίας, πρακτικό εκλογών από τη Γενική Συνέλευση και πρακτικό συγκρότησης σε σώμα της ΔΕ.

Συμβουλή: Διαβάστε πολύ προσεκτικά το καταστατικό σας.

- **Καταστατικό και Τροποποίησή του**

Το καταστατικό όπως προείπαμε είναι το ιδρυτικό έγγραφο ενός ΝΠΙΔ και συνήθως ορίζει τα της ίδρυσης, λειτουργίας και διοίκησης του νομικού προσώπου. Για τις Κοιν.Σ.Επ. υπάρχει πρότυπο καταστατικού από την ΓΜΚΟ το οποίο υποχρεωτικά ακολουθούμε.

Στο καταστατικό αναφέρονται

- τα μέλη
- η έδρα (τουλάχιστον σε επίπεδο Δήμου)
- ο σκοπός
- η διάρκεια
- είσοδος, υποχρεώσεις και αποχώρηση μελών
- πόροι και συνεταιριστική μερίδα
- τα της Γενικής Συνέλευσης (το ανώτατο όργανο της Κοιν.Σ.Επ.)
- τα της Διοικούσας Επιτροπής (το όργανο Διοίκησης)
- τα αξιώματα της ΔΕ (Πρόεδρος, Αντιπρόεδρος, Γραμματέας, Ταμίας)
- τη διαχειριστική περίοδο, ισολογισμό, διανομή κερδών και απαραίτητα βιβλία

Η ολοκλήρωση της διαδικασίας δημοσίευσης του καταστατικού γίνεται με την εξής διαδικασία:

- αποστολή του καταστατικού στο ΓΜΚΟ (μαζί με αίτηση εγγραφής και μια σειρά υπεύθυνων δηλώσεων των μελών), έγκρισή του και λήψη αριθμού μητρώου. Εκείνη τη στιγμή είμαστε προσωρινά εγγεγραμμένοι) Μετά μας στέλνεται πίσω και προχωρούμε στην έναρξη στην αρμόδια ΔΟΥ της έδρας μας. Αφού ολοκληρωθεί η έναρξη στέλνουμε αυτήν μαζί με μια σειρά άλλων στοιχείων (τα έντυπα είναι στην ιστοσελίδα του ΓΜΚΟ) ώστε να γίνει η οριστική εγγραφή.

Για κάθε αλλαγή των στοιχείων του καταστατικού γίνεται τροποποίησή του. Η τροποποίηση απαιτεί απόφαση της Γενικής Συνέλευσης και αποστολή του τροποποιημένου καταστατικού στο ΓΜΚΟ. Η διαδικασία είναι παρόμοια με την αρχική.

Ενημέρωση του ΓΜΚΟ χρειάζεται όμως και για μια σειρά από άλλες αλλαγές: όπως έδρας (εντός του ίδιου δήμου), αποτελέσματα εκλογών για τα μέλη της ΔΕ, τροποποίηση σε θέματα της ΔΟΥ.

Επίσης κάθε χρόνο, εντός του πρώτου τριμήνου, στέλνουμε υποχρεωτικά στο ΓΜΚΟ τον απολογισμό του προηγούμενου έτους και ισολογισμό και τον προγραμματισμό του επόμενου έτους.

- **Απαραίτητα Βιβλία για τις Κοιν.Σ.Επ.**

Τα βιβλία αυτά είναι άσχετα με τα βιβλία και στοιχεία της εφορίας. Είναι τρία και συγκεκριμένα είναι τα βιβλία μελών, τα βιβλία αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης και των αποφάσεων της Διοικούσας Επιτροπής.

Η τήρησή τους είναι υποχρεωτική και απαραίτητη. Ιδίως αν πρέπει να επικαλεστούμε αποφάσεις των ΓΣ και ΔΕ τόσο ανάμεσα σε διαφορετικές απόψεις μελών όσο και αν έχουν επιπτώσεις απέναντι σε τρίτους.

Σημείωση: η τυπικότητα τήρησης των διαδικασιών τόσο ενημέρωσης και επαφής με το μητρώο όσο και η σχολαστική τήρηση των απαραίτητων βιβλίων μας διασφαλίζει και μας διευκολύνει.

- **Άνοιγμα τραπεζικού λογαριασμού και διαδικασίες νόμιμης εκπροσώπησης**

Επειδή οι τραπεζικές συναλλαγές είναι από τις πιο δύσκολες αλλά και πιο σημαντικές διαδικασίες στη ζωή μιας Κοιν.Σ.Επ. αναφέρουμε τα εξής

Όλες οι δυσκολίες με την όποια τράπεζα προκύπτουν από το γεγονός ότι οι Κοιν.Σ.Επ. είναι νομικά πρόσωπα οπότε πρέπει να αποδείξουν το νόμιμο της ίδρυσης και της λειτουργία τους:

- ίδρυση με όλα τα νόμιμα (καταστατικό, βεβαίωση οριστικής εγγραφής στο μητρώο)
- εκλογές από τη Γενική Συνέλευση, ανάδειξη αξιωμάτων στην Διοικούσα Επιτροπή και νόμιμος/η ή νόμιμοι/ες εκπρόσωποι από απόφαση της Δε
- τα στοιχεία του/της νομίμου/ης ή των νομίμων εκπροσώπων και δείγματα των υπογραφών τους

Σημείωση: Επισυνάπτεται υπόδειγμα απόφασης ΔΕ τόσο για τις τράπεζες όσο και για άλλες πράξεις. Πολλές τράπεζες δίνουν μόνες τους υποδείγματα αποφάσεων για διάφορες πράξεις (π.Χ. online συναλλαγές, για έκδοση μπλοκ τραπεζικών επιταγών κα), τα οποία τσεκάρουμε να μας ταιριάζουν σαν τύπος και σαν ορολογία και την προσκομίζουμε. Είναι πιθανόν ακόμη οι νομικοί της τράπεζας να μην είναι εξοικειωμένοι/ες με την διαδικασία της Κοιν.Σ.Επ. και πάντα να παραπέμπουν στις εμπορικές επιχειρήσεις. Χρειάζεται υπομονή και επιμονή.